

Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp

Journal of Traditional Medical
Complementary Therapies

Cilt Vol 4 Sayı No 1 Yıl Year 2021

EDİTÖR - EDITOR

Prof. Dr. Ahmet AKGÜL, *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

İNGİLİZCE DİL EDİTÖRÜ - ENGLISH LANGUAGE EDITOR

Doç. Dr. Çiğdem GEREKLİOĞLU, *Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adana, Türkiye*

BİYOİSTATİSTİK DANIŞMANI - CONSULTANT IN BIostatISTICS

Dr. Özlem TOLUK, *Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa, Türkiye*

YAYIN KURULU - EDITORIAL BOARD

Dr. Hakan Volkan ACAR, *Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye*

Dr. Altunay AĞAOĞLU, *İzmir, Türkiye*

Mustafa Hulusi AĞAOĞLU, *İzmir, Türkiye*

Prof. Dr. Hülya AKAN, *Giresun Üniversitesi Tıp Fakültesi, Giresun, Türkiye*

Prof. Dr. Türkan AKBAYRAK, *Hacettepe Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye*

Doç. Dr. Melahat AKDENİZ, *Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi, Antalya, Türkiye*

Prof. Dr. Esra AKIN PALANDÖKEN, *İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye*

Prof. Dr. Yeşim AKKOÇ, *Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, İzmir, Türkiye*

Dr. Serkan AKPANCAR, *Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Malatya, Türkiye*

Prof. Dr. Murat ALADAĞ, *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Malatya*

Prof. Dr. Mehmet ALİUSTAOĞLU, *Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kütahya, Türkiye*

Prof. Dr. Abdülkerim ALPINAR, *Biruni Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

Doç. Dr. Hasan Kerem ALPTEKİN, *Bahçeşehir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

Doç. Dr. Birsan ALTAY, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Samsun, Türkiye*

Doç. Dr. Turgay ALTINBİLEK, *İstanbul, Türkiye*

Prof. Dr. Ceyhan ALTUN, *İstanbul Altınbaş Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

Doç. Dr. Oktay ALVER, *Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bursa, Türkiye*

Prof. Dr. Tuncay Müge ALVUR, *Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kocaeli, Türkiye*

Prof. Dr. Hülya APAYDIN, *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

- Prof. Dr. Nihal APAYDIN, *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. Yalçın ARAL, *Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi, Yozgat, Türkiye*
Doç. Dr. İnci ARIKAN, *Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kütahya, Türkiye*
Prof. Dr. Onur ARMAĞAN, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. Filiz ARSLAN, *Yeditepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. Didem ARSLANTAŞ, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir, Türkiye*
Dr. Ali Timuçin ATAYOĞLU, *İstanbul Medipol Üniversitesi Hastanesi, İstanbul, Türkiye*
Dr. Murat Tolga AVŞAR, *Gebze Fatih Devlet Hastanesi, Kocaeli, Türkiye*
Prof. Dr. Ahmet AYAR, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Tıp Fakültesi, Trabzon, Türkiye*
Prof. Dr. Selma AYDIN, *Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. Nur AYDINLI, *İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. Ömer AZAL, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. Celalettin Avni BABACAN, *Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. Arif Ahmet BAŞARAN, *Başkent Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Ankara, Türkiye*
Filiz BİNİCİ, *Eskişehir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Eskişehir, Türkiye*
Dr. Kavita R CHANDAK, *Maharashtra, India*
Doç. Dr. Yasemin ÇAYIR, *Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Erzurum, Türkiye*
Prof. Dr. Rüknettin Baha ÇELİK, *Özel Yaşar Hastanesi, İstanbul, Türkiye*
Dr. Kıvanç ÇEVİK, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Manisa, Türkiye*
Dr. Duygu DEĞİRMEN KIRBOĞA, *Kütahya, Türkiye*
Dr. Ayşe DİLEK, *İstanbul Galata Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*
Dr. Meral EKİM, *Yozgat Bozok Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Yozgat, Türkiye*
Dr. Mehmet Ali ELMACIOĞLU, *İstanbul, Türkiye*
Dr. Fazilet ERMAN, *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Elazığ, Türkiye*
Prof. Dr. E Erdal ERŞAN, *Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Niğde, Türkiye*
Doç. Dr. Şükran ERTEKİN PINAR, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sivas, Türkiye*
Doç. Dr. Gürkan GENÇ, *Samsun, Türkiye*
Prof. Dr. Şule GÖK, *İzmir Tınaztepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İzmir, Türkiye*
Prof. Dr. Kıvanç GÜNHAN, *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Manisa, Türkiye*
Dr. Perihan GÜRBÜZ, *Erciyes Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Kayseri, Türkiye*
Prof. Dr. Gökalep İŞCAN, *Anadolu Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. Güldal İZBIRAK, *Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. Tahir KAHRAMAN, *Karabük Üniversitesi Tıp Fakültesi, Karabük, Türkiye*
Prof. Dr. Ahmet KALAYCIOĞLU, *Biruni Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. Tunç Alp KALYON, *Medicana Çamlıca Hastanesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. Gülen İrem KAYA, *Ege Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, İzmir, Türkiye*
Dr. Mine Sıdıka KERMALLI, *Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. Neşe KIRIMER, *Eskişehir, Türkiye*
Prof. Dr. Yavuz Bülent KÖSE, *Anadolu Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eskişehir, Türkiye*
Doç. Dr. Fahriye Tuğba KÖŞ, *Ankara, Türkiye*
Prof. Dr. Mehmet Ali KURÇER, *Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tıp Fakültesi, Zonguldak, Türkiye*
Prof. Dr. Şükran KÜLTÜR, *İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. Nimet Emel LÜLECİ, *Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
Prof. Dr. Nihat MERT, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Van, Türkiye*
Prof. Dr. Salih MOLLAHALİLOĞLU, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye*
Doç. Dr. Cengiz MORDENİZ, *Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tekirdağ, Türkiye*
Prof. Dr. Hüseyin NAZLIKUL, *İstanbul, Türkiye*

- Prof. Dr. Mehmet Erman OR, *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Veteriner Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
- Prof. Dr. Selma ÖNCEL, *Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye*
- Dr. Aydan ÖRSÇELİK, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye*
- Prof. Dr. Hanefi ÖZBEK, *İstanbul Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
- Dr. Bekir ÖZBİLİM, *Antalya, Türkiye*
- Prof. Dr. Alis ÖZÇAKIR, *Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bursa, Türkiye*
- Prof. Dr. Kemal Nuri ÖZERKAN, *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
- Doç. Dr. Şeyda Efsun ÖZGÜNAY, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Arş. Hastanesi, Bursa, Türkiye*
- Dr. Neslihan ÖZKAN, *Bursa, Türkiye*
- Prof. Dr. Adem ÖZKARA, *Ankara Şehir Hastanesi, Ankara, Türkiye*
- Doç. Dr. Aslı ÖZKÖK, *Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi, Ankara, Türkiye*
- Doç. Dr. Dilek ÖZTAŞ, *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Tıp Fakültesi, Ankara, Türkiye*
- Dr. Ali Özden ÖZTÜRK, *İstanbul, Türkiye*
- Doç. Dr. Gökhan Tuna ÖZTÜRK, *Ankara Gaziler Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye*
- Prof. Dr. Levent ÖZTÜRK, *Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi, Edirne, Türkiye*
- Prof. Dr. Mehmet Adnan ÖZTÜRK, *Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kayseri, Türkiye*
- Prof. Dr. Hakan PARLAKPINAR, *İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi, Malatya, Türkiye*
- Prof. Dr. Hülya SAĞMANLIGİL ÖZDEMİR, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tıp Fakültesi, Van, Türkiye*
- Prof. Dr. Fatma Zerrin SALTAN, *Anadolu Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Eskişehir, Türkiye*
- Prof. Dr. Emine Ümit SEVİĞ, *Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Lefkoşa, KKTC*
- Prof. Dr. Canfeza SEZGİN, *Liv Hospital Bahçeşehir, İstanbul, Türkiye*
- Prof. Dr. Ekrem SEZİK, *Yeditepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, İstanbul, Türkiye*
- Dr. Ali Korhan SIĞ, *Balıkesir Atatürk Şehir Hastanesi, Balıkesir, Türkiye*
- Doç. Dr. Çağrı Çağlar SINMEZ, *Erciyes Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Kayseri, Türkiye*
- Dr. İlker SOLMAZ, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim Araştırma Hastanesi, Ankara, Türkiye*
- Doç. Dr. Füsün SUNAR, *KTO Karatay Üniversitesi Tıp Fakültesi, Konya, Türkiye*
- Prof. Dr. Bilge ŞENER, *Ankara, Türkiye*
- Dr. Cüneyt TAMAM, *Mersin, Türkiye*
- Prof. Dr. İffet İrem TATLI ÇANKAYA, *Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Ankara, Türkiye*
- Dr. Arzu TAY, *Diyarbakır, Türkiye*
- Prof. Dr. Şükrü TORUN, *Anadolu Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Eskişehir, Türkiye*
- Prof. Dr. Ülkü Aygen TÜRKMEN, *Sağlık Bilimleri Üniversitesi İstanbul Gaziosmanpaşa Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İstanbul, Türkiye*
- Prof. Dr. Ayşe UZ, *Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, Ankara, Türkiye*
- Dr. Gülşah YAŞA ÖZTÜRK, *Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adana, Türkiye*
- Prof. Dr. Erdem YEŞİLADA, *Yeditepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, İstanbul, Türkiye*

Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp

Journal of Traditional Medical
Complementary Therapies

Türkiye Klinikleri tüm işlemlerini elektronik ortamda internet üzerinden yürütmektedir. İşlemlerinizi "kullanıcı adı ve şifrenizi" kullanarak www.turkiyeklinikleri.com adresinden yapabilirsiniz.

Yeni kayıt olmak için; www.turkiyeklinikleri.com adresinden önce "Online Makale İşlemleri" butonuna daha sonra "Yeni Kullanıcı" linkine tıklayınız.

Sorularınız için;

Bilgi İşlem Servisi

Tel: 0312 286 56 56 / 115

e-posta: bilgiislem@turkiyeklinikleri.com

Türkiye Klinikleri Dergilerine makale göndermek için; www.turkiyeklinikleri.com adresindeki "Online Makale İşlemleri" butonunu tıklayınız (Yalnız bu yolla gönderilen makaleler işleme alınmaktadır).

Makale yazım kuralları için; www.turkiyeklinikleri.com adresindeki "Dergiler ve Kitaplar" butonundan ilgili derginin internet sitesine erişerek "Yazım Kuralları" linkini tıklayınız.

Makalelerle ilgili görüşmek için;

Yazı İşleri Servisi

Tel: 0312 286 56 56 / 123

e-posta: yaziisleri@turkiyeklinikleri.com

Türkiye Klinikleri Dergilerine abone olmak ve yayımlanmış diğer sayılarına ulaşmak için; www.turkiyeklinikleri.com adresindeki "Online Alışveriş" linkini tıklayınız.

Abone işlemleriyle ilgili görüşmek için;

Abone ve Halkla İlişkiler Servisi

Tel: 0312 286 56 56 / 118

e-posta: abone@turkiyeklinikleri.com

Türkiye Klinikleri Dergilerine reklam vermek için;

Pazarlama Satış-Proje Servisi

Tel: 0312 286 56 56 / 152

e-posta: pazarlama@turkiyeklinikleri.com

DERGİNİN TAM ADI: Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi

DERGİNİN KISALTILMIŞ ADI: J Tradit Complem Med

YAYIN PERİYODU VE TÜRÜ: 4 ayda bir olmak üzere, yılda 3 sayı (Nisan-Ağustos-Aralık) yayımlanır.

Yerel süreli yayın.

YAYIN HAKKI: Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi'nde yayımlanan yazılar, resim, şekil ve tablolar yayımcının yazılı izni olmadan kısmen veya tamamen herhangi bir vasıta ile basılamaz, çoğaltılamaz. Bilimsel amaçlarla (kaynak göstermek kaydıyla) özetleme ve alıntı yapılabilir. Dergide yayımlanan yazı, şekil ve resimlerden yazarları, ilan ve reklamlardan firmaları sorumludur.

Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi hakemli bir dergidir.

Türkiye Klinikleri dergileri halka açık yerlerde satılmaz. Sağlıkla ilgili kişi ve kurumlara abonelik usulü gönderilir.

İNDEKSLENDİĞİ DİZİNLER

- EBSCO/Academic Search Ultimate

- Index Copernicus

- TÜBİTAK/ULAKBİM-TR Dizin

- Türkiye Atıf Dizini

- Türkiye Klinikleri Tıp Veri Tabanı

Yayıma verilmiş tarihi: 30.04.2021

Türkiye Klinikleri

Online ISSN: 2630-6425

BASILDIĞI YER-BASIMCI-YAYIMCI / PUBLISHING HOUSE-PUBLISHER

Ortaođu Reklam Tanıtım Yayıncılık Turizm Eğitim İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına
İmtiyaz Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / General Manager

Prof. Dr. Hikmet Akgül

Yönetim Yeri / Administration Address

Türkocağı Cad. No:30 06520 Balgat/Ankara/Türkiye

Tel / Phone : 0 312 286 56 56

Faks / Fax : 0 312 220 04 70

e-posta / e-mail : info@turkiyeklinikleri.com

web : www.turkiyeklinikleri.com

All procedures regarding Türkiye Klinikleri publications are online. Türkiye Klinikleri web site can be reached through www.turkiyeklinikleri.com, all transactions can be made with a username and password.

New Users; can be reached through <http://www.turkiyeklinikleri.com/default/en-index.html>. Use Online Article Submission link and then click on New Registration.

For questions and comments;

Data Processing Department

Phone: +90 312 286 56 56 / 146

E-mail: bilgiislem@turkiyeklinikleri.com

To send articles to Türkiye Klinikleri Journals; click on Online Article Submission link at <http://www.turkiyeklinikleri.com/default/en-index.html>. For consideration, all articles must be submitted online. Articles submitted in other forms will not be considered.

Rules and regulations for manuscript writing; can be reached through <http://www.turkiyeklinikleri.com/default/en-index.html>. Use "Journals and Books" link to reach the list of journals. Click on related journal to reach "Editorial Policies" regarding the journal.

For question regarding manuscripts;

Manuscript Editing Department

Phone: +90 312 286 56 56 / 146

E-mail: yaziisleri@turkiyeklinikleri.com

To subscribe and to reach former issues of Türkiye Klinikleri Journals; click on "Online Subscription" at <http://www.turkiyeklinikleri.com/default/en-index.html>.

To subscribe;

Subscription and Public Relations Department

Phone: +90 312 286 56 56 / 146

E-mail: abone@turkiyeklinikleri.com

To place advertisements;

Marketing Sales-Project Department

Phone: +90 312 286 56 56 / 146

E-mail: pazarlama@turkiyeklinikleri.com

COMPLETE TITLE OF THE JOURNAL: Journal of Traditional Medical Complementary Therapies

ABBREVIATED TITLE OF THE JOURNAL: J Tradit Complem Med

PUBLICATION TYPE AND PERIODS: Journal of Traditional Medical Complementary Therapies is published 3 times a year (April-August-December).

COPYRIGHT: All articles, drawings, figures and tables published in Journal of Traditional Medical Complementary Therapies cannot be reproduced in whole or in part without prior written permission from the publisher. Only for scientific purposes summarizing and quotations can be done with the condition of proper citations listed as references. Responsibility of the articles, figures and photos belongs to authors. And advertising parties are fully responsible for their advertisements.

Journal of Traditional Medical Complementary Therapies is a refereed journal.

Türkiye Klinikleri Journals cannot be sold by second parties, but will be distributed to persons in the related fields of health through subscriptions.

INDEXED or ABSTRACTED in

- EBSCO/Academic Search Ultimate

- Index Copernicus

- TÜBİTAK/ULAKBİM-TR Dizin

- Türkiye Citation Index

- Türkiye Klinikleri Medical Database

Bu yayına www.dijitalakademi.org adresinden ücretsiz erişebilirsiniz.
You can access this publication for free on www.dijitalakademi.org